

P. Metod Turnšek, S. O. Cist.

Za obnovo krščanskega duha!

Liturgični papež Pij X. je v svoji okrožnici *Motu proprio* zapisal prevažne besede, da »ima pravi krščanski duh svoj prvi in neogibno potrebni vir v dejavni udeležbi pri sv. skrivnostih in javni slovesni molitvi sv. cerkve«, da se torej pravi kristjani grade iz božjih virov sv. liturgije.

Vrsta dosedanjih uvodnih razmišljanj nam je tudi pokazala na one visoke življenjske vrednote tako liturgične molitve, ki je v resnici molitev skrivnostnega Kristusa v sv. cerkvi, kakor tudi presv. evharistične daritve, ki kot središče vsega bogočastja v svojem bistvu ni samo obnova in ponavzočevanje Kristusove križeve daritve, marveč je hkrati tudi daritev vesoljne cerkve božje po posebej pooblaščenem zunanjem, vidnem duhovstvu svečenikov kot tudi po splošnem ali notranjem duhovstvu vernikov. Uvideli smo, da liturgična molitev in liturgično evharistična daritev že po svoji notranji naravi kot molitev in daritev enega Gospodovega telesa, enega cerkvenega občestva nujno zahtevata sodelovanje vernikov. Vprav od tega zares zavestnega in tesnega sodelovanja v znatni meri zavisi zbranost in gorečnost pri službi božji, od bolj in bolj vnete službe božje pa vedno večja mera milosti, vedno lepši napredek v duhovnem, katoliškem življenju.

Sodobni klic sv. očeta po katoliški akciji je najprej klic po globljem krščanskem duhu. Klic po doslednejšem življenju po katoliških načelih, po ožjem sodelovanju vernikov z duhovnikom pri oltarju in njegovem apostolskem poklicu, po večji katoliški zavesti in vzajemnosti na skupnem braniku proti prodirajočemu brezboštvu. Tako sedanji sv. oče Pij XI. kot njegov prednik Pij X. pa poudarjata, da si pravega, pristnega katoliškega duha moremo najprej in nujno tudi moramo vzgojiti predvsem iz zavedne in dejavne udeležbe pri sv. liturgiji.

Če bi duh liturgične molitve prebudil našega duha...

Ko govorimo o duhu liturgične molitve, je znova treba poudariti, da je duh liturgične molitve bistveno isti duh, ki napolnjuje vse telo sv. cerkve. In ta duh liturgične molitve vam vedno pričuje, da vse izhaja iz polnosti Kristusove. »Prav tako pa tudi Duh podpira našo slabost. Kaj naj bi namreč prosili, kakor je treba, ne vemo, marveč sam Duh prosi za nas z neizrekljivimi vzdihii. On pa, ki preiskuje srca, ve, kaj je namen Duha, ker po božji volji prosi za svete —« (Rim. 8, 26—28). Te globoke besede sv. Pavla nam očito

odpirajo pogled v nadnaravno dejavnost in vrednost liturgične molitve, Kristusove molitve. Vsi raztreseni udje človeških rodov tvorijo namreč v cerkvi Kristusovi en organizem in prejemaajo življenje od enega srca. In v tem srcu prebiva sv. Duh, ki vse neštete želje tega srca: tako sv. cerkve kot celote kot vernikov posamič izroča Bogu Očetu in posreduje za naše potrebe »z neizrekljivimi vzdih«. V srcu sv. cerkve, v duhovnikih in vernikih, združenih s svečeništvom, moli sam sv. Duh. In so zatorej prošnje sv. cerkve spričo tolikega Molilca v njej v tej ali oni obliki gotovo uslišane in je sad molitve dosežen. Kako vesela in bogata zavest, moliti liturgično! Z nami molijo istočasno verniki tudi drugod po svetu iste molitve z istimi sv. nameni. Kristjani smo zares čudovita, skrivnostna božja družina. In blagoslova naše občestvene liturgične molitve so deležni vsi kristjani po svetu, najprej pa najbolj potrebni. O kolikokrat pa smo tudi mi obvarovani gorja in nezgod in v trpljenju potolaženi vprav po molitvah in priprošnjah naših katoliških sobratov in sester po svetu! Duh liturgične molitve je občestven. Vklepa vase zadeve in potrebe vse celote, vse Kristusove cerkve. Kakor iz velike zakladnice se sadovi liturgične molitve razdeljujejo radodarno na vse strani, vsem potrebnim in pomoči prošečim.

Pa še globlje so vrednote liturgične molitve. In vprav pod tem vidikom bi se najprej morali okleniti liturgične molitve z vso dušo kot že prvega dejanja našega večnostnega poklica. Razumeli bomo to večnostno vrednoto pač najlaže, če se ozremo na Kristusa, našega večnega pravzornika. »In Beseda je meso postala.« Kristus — Bog in človek! In od prvega in do zadnjega njegovega zemskega diha ga vidimo, kako moli, kako Bogu Očetu z molitvijo prinaša dejanje božjega češčenja, dejanje srčne zahvale, dejanje ljubezni in vdanosti. In to je notranje jedro vsake prave molitve. »Molimo te, poveljujemo te in se ti zahvaljujemo zaradi tvoje velike slave,« zaradi velikih božjih dobrot. — In kakor je Kristusova molitev imela neskončno vrednost zaradi njegove božje osebe, tako ima tudi molitev svete cerkve, njena liturgična molitev večnostno ceno. Saj Kristus v ustanovi svoje božje cerkve svoje molitve še nadaljuje in se božje ime nepretrgoma slavi, hvali in zahvaljuje. Kot protidar za to se pa nebeško kraljestvo milosti, razsvetljenja in pomoči sv. cerkvi in dušam neprenehoma razodeva. Ko torej molimo liturgično, se že mudimo v kraljestvu našega večnega, nebeškega poklica.

Boguvdani duh človeških žrtev in darov

Čeprav liturgična molitev kristjana že sama po sebi združuje z Bogom in Stvarniku prinaša hvalni in zahvalni, prosilni in spravni dar ustnic ter naklanja nebeških milosti, pa vendar jo v sv. bogočastju od nekdaj spremlja skrivnostni element žrtvovanja. Apostolska dela tudi poročajo, da so prvi kristjani »vsak dan enodušno prihajali v tempelj« k liturgičnim molitvam in so »po hišah lomili kruh in uživali jed z veseljem in preprostimi srcem«. Izraz »lomiti kruh« nam v starokrščanskem pojmovanju pomeni presv. liturgično evharistično daritev sv. maše. In vprav to »lomljenje kruha« je bilo središče in višek vseh molitvenih shodov. Krščanska liturgična molitev se je tukaj razvila v pravo dejavno molitev. Saj je pa presv. evharistična molitev tudi najvišje izpolnjenje liturgične molitve!

Pojem in tudi nekaj obred darovanja je dobro poznan doli do najpreprostejših narodov. V žrtvovanem daru namreč človek najnaravneje, najvidneje izrazi božanstvu svojo odvisnost, vdanost in izkaže čast. Iz takih žrtev resnično veje boguvdani duh človeških src. Tudi stara zaveza pozna polno takih

žrtvovanj v mnogotere božje namene. In to, kar je stara zaveza skušala izraziti z mnogoštevilnimi žrtvami, je nova zaveza povzela z enim samim darovanjem preodlične in presvete žrtve brezmadežnega božjega Jagnjeta — Kristusa. Ta enkratna, s krvjo orošena Kristusova daritev na Golgoti, ki se še vedno nekrvavo obnavlja in ponavzbuje v vsaki maši, povzema na najpopolnejši način vse namene starozakonskih in človeških daritev sploh. Seveda je pa pri presv. evharistični daritvi sv. maše treba upoštevati, da ima ta zakrament dve strani. Presv. evharistična daritev kot taka se najprej nanaša na Boga, vrši v njegovo slavo, evharistični obed sv. obhajila pa ima prvi cilj posvečenje naše duše. Toda ti dve strani tvorita samo eno realnost (eno stvarnost): spoznati, ljubiti in slaviti Boga ter v duhovnem, krepostnem življenju napredovati.

Sv. maša šola duhovnega in apostolskega življenja

Že v našem vsakdanjem življenju je važno, da dogodke in dejanja spoznavamo in vrednotimo po njihovi naravi in smotrenosti. Isto načelo pa je še mnogo bolj važno za našo nadnaravno, versko duhovno udejstvovanje. Saj to odločilno posega tudi preko groba, v onostranstvo. Morda vprav sv. mašo premalo vrednotimo po njenih visokih večnostnih smotrih.

Nikoli ne smemo pozabiti, da je med vsemi sredstvi, s katerimi hočemo Boga slaviti, sv. maša na prvem mestu. Gospod Jezus, ki se v sv. maši Bogu Očetu na oltarju nanovo daruje, prinaša Bogu Očetu po rokah duhovnikovih vsa dejanja počaščenja, hvaležnega pripoznanja in ljubezni kakor v smrtni uri na križu. Kot žrtev križi in oltarja Kristus Bogu Očetu na najizrazitejši in najpopolnejši način pripoznava vrhovno gospostvo nad vsemi stvarmi, torej vrši največje dejanje adoracije, najskrušenejšega in najvdanejšega počaščenja. Z darovanjem samega sebe mu pripoznava in tudi vrača enakovredno zahvalo za vse neštete darove: stvarjenja, ohranjanja in vladanja vesoljstva. Starokrščansko bogoslužje je v predglasju sv. maše vprav to naglašalo. In zato se sv. maša imenuje v resnici najlepša zahvalna ali evharistična daritev. In tako se ta najpopolnejša adoracija izkazuje Bogu pri vsaki sv. daritvi. Ko torej prisostvujemo sv. maši in jo darujemo Bogu, izkazujemo Stvarniku najpopolnejše in najvišje počaščenje, ki smo ga dolžni, kajti z našim, samo po sebi slabotnim počaščenjem, se pri sv. maši združuje v eno in isto adoracijo počaščenje samega božjega Jagnjeta. Tako počaščevanje Boga pa ima seveda tudi življenjski pomen za naše duhovno posvečenje. Bolj ko namreč Boga častimo in slavimo, bolj se Bog ljubeče sklanja k nam in k našim potrebam. Kolikor večja gorečnost v vernikih za božjo slavo, toliko večja božja skrb za njih duhovne koristi!

Riba — Kristus z evharističnim kruhom življenja

Prav tako pa ima presv. evharistična daritev tudi spraven učinek neskončne vrednosti. Le pomislimo! Presv. evharistična daritev, ki duhovnik po njej v Kristusu daruje Bogu Očetu dolžno mu počaščenje in nekako pravično odškodnino za greh, nagiblje namreč Boga najbolj, da nam naklanja dejanske milosti in dar spokornosti ter nam tako po resničnem kesanju v sv. spovedi odpušča tudi najtežje grehe. Kolike važnosti je to za naše krščansko življenje, ve najbolje spovednik, ki mora čisto dolgo, dolgo trkati na zakr-

njena srca. Prav tukaj so tudi verniki, člani Katoliške akcije poklicani, da pomagajo in se udeležujejo apostolski. Pri tem sv. delu pa ne izda vedno sama beseda, marveč je treba seči po nadnaravnih sredstvih: molitvi, žrtvah, zlasti sv. maši.

Iste važnosti pa je za naše duhovno življenje tudi dejstvo, da je učinek sv. maše hkrati tudi za dostilen. V tem smislu namreč, da skesanim grešnikom vsaj delno odpušča časne kazni za greh. In sicer je mera tega oproščenja odvisna od naše večje ali manjše pobožnosti in gorečnosti pri službi božji. Vsekakor je torej važno, kako pri sv. maši sodelujemo. Pomniti pa moramo tudi dobro, kar naglaša sv. tridentinski zbor, da se sv. maša more tudi darovati ne samo za grehe, v zadoščenje in potrebe živih, marveč še bolj za vse v Kristusu umrle, ki v življenju še niso zadostili za svoje prestopke. Zato krščansko ljudstvo svojim dragim rajnim nič bolj ne more pomagati, kakor da zanje čim česče daruje sv. mašo.

Med smotri oziroma učinki sv. maše še sv. evh. daritev najprej pravilno pojmuje kot premogočno prošnjo daritev. Teža in trpkost življenja ni nikomur prizanesena. Prej ali slej pridejo grenke ure, ko duša zavpije po Bogu in njegovi pomoči. V tem bednem življenju nujno potrebujemo božje pomoči. Ta pa se nam seveda deli svobodno po neskončni božji previdnosti in tudi v odvisnosti od jakosti naših prošenj. Želimo si pač, da bi naša prošnja vselej kar najbolj uspela. In ta premogočna, najuspešnejša prošnja je daritev maše. Red sv. maše nam kaže, kako so vsa mašna, daritvena dejanja tesno povezana s prísrčnimi prošnjami. In ker je pri sv. maši glavni daritelj Kristus, je tudi glavni prosilec v sv. maši sam Kristus. Njegov božji Duh prosi pri sv. daritvi za nas »z neizrekljivimi vzdih« in je »uslišan radi boguvdanosti«. Mašne molitve končuje sv. cerkev najčesče: po Kristusu, Gospodu našem, zavedajoč se, da v njej moli in z njo prosi sam Odrešenik. Če torej hočemo v svojih dušnih in telesnih zadevah biti uslišani, potem je treba, da svoje stiske in bridkosti položimo na pateno poleg hostije — Kristusa.

Če se bomo resno potrudili, da bi s sv. cerkvijo iskreno in tesno sodelovali pri njeni občestveni molitvi in daritvi, potem bomo vsekakor kmalu globlje prodrli v duhovno življenje in bo ta duh globokega katoličanstva rodil bogate sadove tudi za druge.

Dr. Franc Lukman

Evharistično bogoslužje v stari cerkvi

7. Liturgična reforma 4. stoletja. Liturgija sv. Klementa

(Nadaljevanje.)

c) Posvetitev

aa) Posnetek Gospodovega življenja

Nato naj škof reče:

»Svet si, res, in vsesvet, najvišji in poveličan na veke. Svet je tudi tvoj edino-rojeni Sin, naš Gospod in Bog Jezus Kristus, ki je tebi, svojemu Bogu in Očetu, pomagal pri raznolikem ustvarjenju in modri previdnosti¹⁾ in ni v nemar pustil izgubljenega človeškega rodu. Ko je pretekla doba naravne postave²⁾, opominov

¹⁾ Bog Oče je po svojem Sinu, ki je Očetova Beseda in Modrost, ustvaril ves svet in ga vlada. Prim. Hebr. 1, 2. 3.

²⁾ T. j. doba očakov do Mojzesa.

(Mojzesove) postave, preroških svaril in angelskega vodstva³⁾, so kršili celó naravno postavó z zapisano (Mojzesovo) vred in izbrisali iz spomina vesoljni potop, požar⁴⁾, stiske Egipčanov in poraze Filistejcev in bi bili kmalu vsi poginili: tedaj je sam Stvarnik po tvojem sklepu hotel postati človek, postavodajalec (postati) podložen postavi, veliki duhovnik (postati) žrtev, pastir (postati) ovca. Potolazil je te, svojega Boga in Očeta, in te spravil s svetom in vse rešil preteče jeze, ko je bil rojen iz Device, Bog-Beseda rojen v mesu, ljubljeni Sin, prvorojenec vsega stvarstva, iz Davidovega in Abrahamovega zaroda, iz Judovega rodu, kakor je bil sam o sebi napovedal v prerokbah. V telesu Device je bil spočet, ki oblikuje slehernega, ki se rodi, vtelesil se je breztelesni, v času se rodil, ki je rojen brez časa⁵⁾. Živel je sveto in učil po pravici; preganjal iz ljudi slehernó bolezen in slabost, delal med ljudstvom znamenja in čudeže, užival hrano, pijačo in počitek on, ki hrani vse, ki so hrane potrebni, in napolnjuje vsako živo bitje z blagoslovom. Razodel je tvoje ime vsem, ki ga niso poznali, pregnal nevednost, oživil bogovdanost, izpolnil tvojo voljo in dokončal delo, ki si mu ga bil dal. Ko je vse to lepó izvršil, je po izdajstvu (učenca), bolnega za hudobijo, prišel v roke krivičnim duhovnikom, lažnivim velikim duhovnikom in krivičnemu ljudstvu in mnogo od njih pretrpel; ko je po tvojem pripuščanju prestal vse sramotenje, je bil izročen oblastniku Pilatu, sojen — sodnik, obsojen — odrešenik, na križ pribit — netrpiljivi, umrl — neumrljivi po svoji naravi, bil v grob položen — početnik življenja, da bi rešil trpljenja in iztrgal smrti nje, radi katerih je prišel, da bi raztrgal hudičeve vezi in ljudi rešil iz njegovih zvijač. In tretji dan je od mrtvih vstal, in ko je bil štirideset dni s svojimi učenci, je bil vzet v nebesa in je sédel na desnico tebi, svojemu Bogu in Očetu.

bb) Spremenjenje kruha in vina

Spominjajoči se torej tega, kar je za nas prestal, te zahvaljujemo, vsemogočni Bog, ne kakor smo dolžni, marveč kakor pač moremo, in izpolnjujemo njegovo naročilo.

V noči namreč, ko je bil izdan, je vzel kruh v svoje svete in brezmadežne roke, povzdignil oči k tebi, svojemu Bogu in Očetu, razlomil in dal učencem, rekoč: »To je skrivnost nove zaveze; vzemite od nje, jejte, to je moje telo, ki se za mnoge lomi v odpuščenje grehov.« Prav tako je namešal kelih z vinom in vodo, posvetil in jim dal, rekoč: »Pijte iz njega vsi, to je moja kri, ki se za mnoge preliva v odpuščenje grehov. To delajte v moj spomin! Kolikorkrat namreč jeste ta kruh in pijete ta kelih, oznanjate mojo smrt, dokler ne pridem.«

č) Anamneza⁶⁾

Spominjajoči se torej njegovega trpljenja in smrti in vstajenja od mrtvih in vnebohoda in prihodnjega drugega prihoda, ko pride z veličastvom in močjó sodit žive in mrtve in povračat slehernemu po njegovih delih, darujemo po njegovem naročilu tebi, Kralju in Bogu, ta kruh in ta kelih in te po njem zahvaljujemo, da si nas imel za vredne, da stojimo pred teboj in ti opravljamo duhovniško službo.

d) Epikleza⁷⁾

Prosimo te, dobrótljivo se ozri na te darove, ki so pred tvojim obličjem, Bog, ki ničesar ne potrebuješ, in bodi z njimi zadovoljen v čast svojega Maziljenca in pošlji na to daritev svojega Svetega Duha, pričo trpljenja Gospoda Jezusa, da naredi ta kruh za telo tvojega Kristusa in ta kelih za kri tvojega Kristusa, da se vsi, ki ga zaužijejo, potrdé v bogaboječnosti, dosežejo odpuščenje grehov, se rešijo hudobnega duha in njegove zmote, se napolnijo s Svetim Duhom, postanejo vredni tvojega Kristusa, pridejo v večno življenje, ko si se z njimi spravil, vsemogočni Gospod.

³⁾ Za asirske in babilonske sužnosti (prim. Daniel, Tobija) in v času Mabejcev.

⁴⁾ Božjo sodbo nad Sodomo in Gomoro.

⁵⁾ Božji Sin, ki je rojen od Očeta od vekomaj (brez časa), se je kot človek rodil v času.

⁶⁾ Spomin Gospodovega trpljenja, poveličanja in drugega prihoda.

⁷⁾ Klicanje Svetega Duha na darove.

e) Priprošnje

Prosimo te tudi Gospod, za tvojo sveto cerkev, segajočo od kraja do kraja sveta, ki si jo pridobil z dragoceno krvjo svojega Kristusa, da jo varuješ nepretreseno in neomajano do konca vekov, in za vse škofe, ki prav oznanjujejo besedo resnice.

Prosimo te tudi za mene, ničè, ki ti opravljam daritev, in za vse duhovništvo, za diakone in veskler⁸⁾, da jih narediš modre in napolniš s Svetim Duhom.

Prosimo te tudi, Gospod, za kralja in vse oblastnike in vso vojsko, da bodo naše razmere mirne, da bomo v miru in slogi živeli vse dni življenja in te slavili po Jezusu Kristusu, našem upanju.

Darujemo ti tudi za vse svete, ki so ti bili od vekov vseč: za očake, preroke, pravične, apostole, mučence, spoznavalce, škofe, mašnike, diakone, subdiakone, bralce⁹⁾, pevce¹⁰⁾, device¹¹⁾, vdove¹²⁾, laike in vse, ki sam njih imena poznaš.

Darujemo ti tudi za t^{vo} ljudstvo, da ga narediš v hvalo svojemu Kristusu za kraljevo duhovstvo, svet narod; za one, ki žive v devištvu in čistoti, za vdove v cerkvi, za one, ki žive v poštenem zakonu in rodé otroke, za otroke tvojega ljudstva, da nikogar izmed nas ne zavržeš.

Prosimo te tudi za to mesto in njega prebivalce, za bolnike, za bedne sužnje, za begunce, za pregnancy, za potnike na morju in na kopnem, da si jim vsem skrbnik, vsem pomočnik in varuh.

Prosimo te tudi za one, ki nas sovražijo in preganjajo zaradi tvojega imena, za one, ki so zunaj (cerkve) in v zmoti, da jih obrneš k dobremu in omeħšaš njih srca.

Prosimo tudi za katehumente¹³⁾ cerkve in za one, ki jih vznemirja sovražnik¹⁴⁾, in za brate, ki opravljajo pokoro¹⁵⁾, da prve izpopolniš v veri, druge očistiš moči hudobca in sprejmeš pokoro tretjih ter odpustiš grehe njim in nam.

Darujemo ti tudi za ugodno vreme in za dobro letino, da bomo zmerom uživali tvoje dobrote in te neprenehoma hvalili, ki deliš hrano vsemu mesu¹⁶⁾.

Prosimo te tudi za one, ki jih iz pravičnega vzroka ni tukaj, da nas vse neomahljive, neoporečne in negrajne ohraniš v bogaboječnosti in pripelješ v kraljestvo svojega Kristusa, Boga vseh vidnih in nevidnih stvari in našega Kralja.

Zakaj tebi vsa slava, čiščenje in zahvala, čast in molitev, Očetu in Sinu in Svetemu Duhu zdaj in vselej in na vse nemiinljive in neskončne vekov veke!

In vse ljudstvo naj reče: »Amen.«

f) Blagoslov in nove priprošnje

In škof reci: »Božji mir bodi z vami vsemi!«

In ljudstvo odgovori: »In s tvojim duhom!«

In diakon naj zopet oznaní:

»Zopet in zopet prosimo Boga po njegovem Kristusu! Za darovani dar prosimo Gospoda Boga, naj ga dobri Bog po posredovanju svojega Kristusa sprejme na svoj nebeški oltar in prijetni vonj! Prosimo za to cerkev in ljudstvo! Prosimo za vse škofe, vse duhovnike, za vse diakone in služabnike v Kristusu, za vso množico cerkve, naj Bog vse ohrani in očuva! Molimo za kralje in oblastnike, da bodo naše razmere mirne, da bomo imeli pokojno in mirno življenje in živeli bogaboječe in pošteno! Spomnimo se svetih mučencev, da bomo vredni, da postanemo deležni njih bojev! Prosimo za verne rajne! Prosimo za lepo vreme in dobro letino! Pro-

⁸⁾ Vse, ki opravljajo cerkvene službe.

⁹⁾ T. j. klerike, ki so pri božji službi brali odlomke iz svetega pisma. Grško so se imenovali anagosti, latinsko pa lektorji.

¹⁰⁾ Kleriki, ki so pri božji službi prepevali psalme (zato v grškem »psalti«) in druge speve.

¹¹⁾ Device z obljubo devišstva, redovnice.

¹²⁾ Poseben stan v cerkvi. Vdove so vršile organizirano dobrodelnost.

¹³⁾ Katehumeni so spreobrnjenci, ki prejema jo krščanski verski pouk in se pripravljajo na krst.

¹⁴⁾ Hudobni duh.

¹⁵⁾ T. j. one, ki opravljajo težko javno pokoro.

¹⁶⁾ T. j. vsem živim bitjem, ljudem in živalim.

simo za novokrščence, da bodo utrjeni v veri! Molimo vsi drug za drugega! Izpodbudi nas, Bog, v svoji milosti! Izpodbujeni se izročimo Bogu po njegovem Kristusu!»

In škof naj reče:

»Bog, ki si velik in veličastnega imena, velik v svojih sklepih in močan v svojih delih, Bog in Oče tvojega svetega služabnika, našega Odrešenika Jezusa, ozri se na nas in na to svojo čredo, ki si jo po njem¹⁷⁾ izvolil v slavo svojemu imenu, in posveti nas na telesu in duši in daj, da očiščeni slehernega madeža mesa in duha prejmemo te dobrote¹⁸⁾; nikogar izmed nas ne imej za nevednega, marveč bodi naš pomočnik, zaščitnik in branitelj po svojem Kristusu, s katerim slava, čast, hvala, povelicanje, zahvala tebi in Svetemu Duhu na veke. Amen.«

Vsi rečejo: »Amen.«

g) Sveto obhajilo

aa) Priprava

Nato reci diakon: »Pazimo!«

In škof naj ljudstvo nagovori takole:

»Sveto svetim!«

In ljudstvo naj odgovori:

»Eden je svet, eden Gospod, Jezus Kristus, v slavo Boga Očeta, blagoslovljen na veke. Amen. Slava Bogu na višavah in mir na zemlji, ljudem (božja) naklonjenost! Hosana Sinu Davidovemu! Blagoslovljen, ki prihaja v imenu Gospodovem! Gospod je Bog in razodel se je nam! Hosana na višavah!«

bb) Zauživanje

Nato naj zaužije škof, potem pa duhovniki in diakoni in subdiakoni in bralci in pevci in asketi¹⁹⁾ in med ženskami diakonise²⁰⁾ in device in vdove, nato otroci, potem pa vse ljudstvo po vrsti, skromno in spoštljivo, brez hrušča.

In škof naj deli daritev²¹⁾, rekoč: »Telo Kristusovo.« Obhajanec reci: »Amen.«

Diakon naj drži kelih in ga deli, rekoč: »Kri Kristusova, kelih življenja.« Tisti, ki pije, naj reče: »Amen.«

Ko vsi drugi prejemajo (sveto obhajilo), naj se moli 33. psalm. Ko so vsi in vse prejeli (sveto obhajilo), naj diakoni vzamejo ostanke in jih nesejo v pastorfirije²²⁾.

cc) Zahvala

Ko je pevec (psalm) končal, naj diakon reče:

»Ko smo prejeli Kristusovo dragoceno telo in dragoceno kri, zahvalimo njega, ki nam je dal zaužiti svoje svete skrivnosti. Prosimo ga, naj nam bo ne v obsodbo, marveč v zveličanje, v korist duše in telesa, v obrambo bogaboječnosti, v odpusčenje grehov in v večno življenje. Vstanimo! V Kristusovi milosti se izročimo edinemu, nerojenemu²³⁾ Bogu in njegovemu Kristusu!«

In škof naj opravi zahvalo:

»Gospod, Bog vsemogóčni, Oče Kristusa, svojega blagoslovljenega Sina, ki poslušáš prave prosilce in poznaš tudi prošnje molčecil, zahvalimo te, da si nam dal zaužiti svoje svete skrivnosti, ki si nam jih podelil za globoko umevanje tega, kar smo spoznali²⁴⁾, za ohranitev bogaboječnosti, za odpusčenje grehov, ker se je poklicalo ime tvojega Kristusa na nas in smo s teboj združeni. Ker si nas izločil iz družbe brezbožnih, nas pridruži onim, ki so tebi posvečeni, nas po Svetem Duhu utrdi v resnici, nam razodeni, česar ne vemo, dopolni, kar nam manjka, okrepi, kar

¹⁷⁾ Po Jezusu.

¹⁸⁾ T. j. Gospodovo telo in kri.

¹⁹⁾ Moški, ki so se Bogu posvetili; mi bi dejali redovniki.

²⁰⁾ Diakonise so pri božji službi pazile na red med ženskami, poučevale ženske krščanski nauk, obiskovale bolnice in jim stregle.

²¹⁾ T. j. podobo kruha.

²²⁾ Pastoforion je bil prostor poleg presbiterija ali svetišča, kjer so hranjevali sv. evharistijo, ki je pri obhajilu ostala.

²³⁾ V bojih z arijanci v 4. stoletju se je močno naglašalo, da je Bog Oče nerojen, Bog Sin pa od vekovaj rojen iz Očeta.

²⁴⁾ Po veri spoznamo n. pr., da se je božji Sin učlovečil. Presv. evharistija, pravo telo in prava kri Jezusa Kristusa, pogloblja to versko prepričanje.

smo spoznali. Duhovnike ohrani brezgrajne v svoji službi, kralje obvaruj v miru, oblastnike v pravičnosti, vreme v ugodnem stanju, poljske pridelke v obilnosti, svet v svoji vsemogočni previdnosti. Bojevite narode potolaži, v zmoto zapletene spreobrne. Posveti svoje ljudstvo, obvaruj device, zakone ohrani v zvestobi, čistim daj moč, otrokom podeli zdravo rast, novokrščence utrdi, katehumene vzgoji in naredi vredne svetih skrivnosti²⁵⁾ in nas vse pripelji v nebeško kraljestvo po Kristusu Jezusu, Gospodu našemu, s katerim slava, čast in češčenje tebi in Svetemu Duhu na veke. — Amen.»

h) Blagoslov in odpustitev

In diakon naj reče:

»Priklonite se pred Bogom po njegovem Kristusu in prejmite blagoslov!«
In škof naj moli, rekoč:

»Bog vsemogočni, resnični, ki ti ni enakega, ki povsod bivaš in si v vseh stvareh pričujoč, pa v nobeni ne kot nekaj njenega²⁶⁾, ki te prostor ne omejuje, ki se po letih ne staraš, ki ti veki ne stavijo mejá, ki te besede ne zavajajo, ki nasajanju nisi podrejen²⁷⁾, ki varstva ne potrebuješ, ki si vzvišen nad propadanjem in menam nedosegljiv, ki si po naravi nespremenljiv, ki prebivaš v nedostopni luči, ki si po naravi neviden, ki te morejo vsa razumna bitja spoznati, ako te iščejo z dobrim srcem, ki te doseže, kdor ti z blagim namenom sledi, Bog resnično gledajočega Izraela²⁸⁾, v Kristusa verujočega svojega ljudstva: bodi milostljiv in usliši me zavoljo svojega imena in blagoslovi jih, ki pred teboj sklanjajo glave, in izpolni prošnje njih src, ki so jim v prid, in nikogar med njimi ne zavrzi iz svojega kraljestva, marveč posveti jih, čuvaj, varuj, podpiraj, reši hudega, vsakega sovražnika, varuj njih hiše in čuvaj jih, ko prihajajo in odhajajo. Zakaj tebi slava, hvala, veličastvo, češčenje, molitev in tvojemu Sinu Jezusu, tvojemu Kristusu, našemu Gospodu in Bogu in Kralju, in Svetemu Duhu zdaj in vselej in na vekov veke. Amen.«

In diakon reci:

»Pojdite v miru!«

K. J.

Življenje s cerkvenim letom

(Po »Lebe mit der Kirche«.)

(Nadaljevanje.)

20. pobinkoštna nedelja

Moč teme raste. Cerkevna in naravna jesen nas spominja konca. Otroci luči se čutimo tujce, ujetnike, izgnance. Podobni smo starozakonskemu božjemu ljudstvu, ko je koprnelo v babilonski sužnosti med pagani (vstop, pesem pri darovanju). V teh hudih dneh pa moramo hoditi kakor modri in se napolnjevati z Duhiom (berilo), moramo zaupno čakati na zopetni prihod Kristusov, ki nas bo rešil smrti in nas ozdravil (evangelij), že zdaj v evharistiji in popolnoma ob paruziji (zopetni Gospodov prihod).

Praznik Kristusa Kralja (21. pobink. nedelja)

1. Kristusova podoba v cerkvi. Ljudska pobožnost našega časa si Odrešenika najrajši predstavlja s presv. Srcem na prsih ali kot božje Dete ali kot ljubkega otroka ali kot Moža bolečin s trnjevo krono na križu.

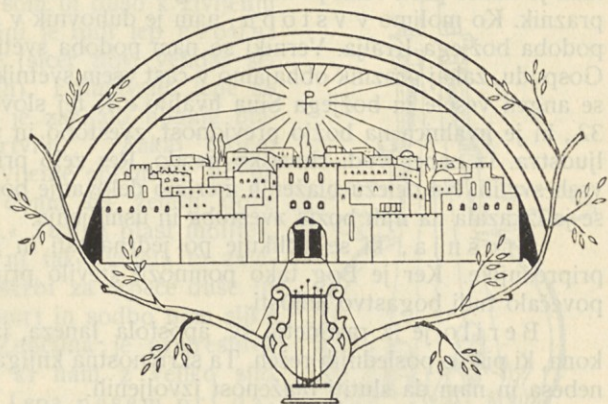
²⁵⁾ T. j. sv. krsta, birme in obhajila.

²⁶⁾ Bog je v vsaki stvari, pa ne pripada stvari.

²⁷⁾ Bog ni nastal in se ne spreminja.

²⁸⁾ »Resnično gledajoči Izraelci« so verniki, pravi (duhovni) otroci vernega očaka Abrahama. Neverni Judje so slepi, niso pravi Izraelci, četudi so Abrahamovi in Jakobovi (Izraelovi) potomci.

Toda prava Jezusova podoba, kakršen je sedaj v nebesih, je podoba Kristusa kot Kralja na prestolu božjega veličastva. To podobo postavi pred nas cerkev z današnjim praznikom. Podoba Kristusa Kralja pa je cerkvi tako lastna in draga, da jo ima v svojem svetem letu prav pogostoma pred očmi. Ko se začne cerkveno leto z a d v e n t o m, cerkev čaka na Kralja, ki bo prišel in moli vsak dan: »Kralja, ki bo prišel, pridite, molimo!« O b o ž i č u mislimo radi na božje Dete v jaslicah, cerkev pa govori venomer o »Kralju miru, ki se bo poveljčal«. Nato sledi pravi kraljevi praznik, ki je med največjimi v cerkvenem letu, razglašenje (bolše: prikazanje!): božji Kralj se prikaže v svojem mestu in obhaja svatbo s svojo kraljevo nevesto sveto cerkvijo. - Tudi v nedeljah po razglašenju nam kaže cerkev neprestano Kristusovo kraljevo podobo. In

Nebeški Jeruzalem svetih božjih ...

svečnica, poslednji praznik božičnega prazniškega kroga, je zopet poln kraljevih misli. Tako pojemo pri obhodu s svečami: »Ozaljšaj svoj hram, Sion, in sprejmi Kralja Kristusa ...« Vsebina zimskega prazniškega kroga je kratko: Kralj Kristus je prišel na zemljo in je ustanovil svoje kraljestvo, cerkev. Ko preidemo v velikonočni krog, cerkev zopet ne gleda toliko trpečega Odrešenika kakor kraljevega Junaka, ki se bori na golgotskem bojišču z »močnim« (hudičem) in v smrti zmaga. Na cvetno nedeljo se poklonimo Odrešeniku kot Kralju pred cerkvenimi vrati in pojemo: »Slava ti, hvala in čast, o Kralj naš, Kristus Rešitelj ...« Tudi na veliki petek, najžalostnejši dan v letu, nam predstavlja cerkev Zveličarja kot Kralja na prestolu križa, ko poje himno: »Kraljevo znamenje, o križ, — kako v skrivnosti se blestiš ...« (Križ je znamenje, zastava Kralja Kristusa.) Ob Kristusovem vnebohodu obhajamo zopet velik kraljevi praznik, praznik ustoličenja, kronanja Kristusovega za nebeškega Kralja. Tudi praznik sv. Rešnjega Telesa je kraljevi praznik in cerkev moli: »Kristusa, Kralja, vladarja narodov, pridite, molimo!« Praznik Gospodovega poveličanja (6. avg.) je kraljevi praznik, na katerega molimo: »Najvišjega Kralja slave, Kristusa, pridite, molimo!« In ko se nagiba cerkveno leto h koncu, čaka cerkev s hrepenenjem Gospoda, ki bo prišel na sodni dan z veliko močjo in veličastvom.

2. Kaj sledi iz tega za nas? Če je Kristus naš Kralj, moramo biti mi njegovi poslušni podaniki in živeti njegovemu kraljestvu, sv. cerkvi. Uvodni hvalospev zelo lepo opisuje to kraljestvo kot »kraljestvo resnice in življenja, kraljestvo svetosti in milosti, kraljestvo pravice, ljubezni in miru«. In v očenašu prosimo vsak dan, naj pride k nam to kraljestvo, naj si bolj in bolj osvoji našo dušo, da nam bo Kristus res kraljeval. To je naloga našega življenja. Kristusovo kraljevo dostojanstvo zahteva od nas, da se pokorimo njegovim zapovedim, da smo mu zvesti tudi v skušnjavi in trpljenju, zvesti do smrti.

Ko se bliža cerkveno leto h koncu, nam govori cerkev vsako leto o 4 poslednjih rečeh: o smrti, sodbi, nebesih in pekl. Na praznik vseh svetnikov nam dá cerkev pogledati v nebesa. Okoli Kristusove podobe, ki jo je postavila cerkev pred nas na praznik Kristusa Kralja, postavimo danes svetnike; tako nam je danes pred očmi podoba zmagoslavne cerkve, ker obhajamo njen veliki praznik. Ko molimo v s t o p u, nam je duhovnik v praznjem svetem oblačilu podoba božjega Kralja. Verniki so nam podoba svetnikov. »Radujmo se vsi v Gospodu, zakaj praznik obhajamo v čast vsem svetnikom: zaradi njih slavnosti se angeli vesele in božjega Sina hvalijo.« K tej slovesni antifoni pojemo: ps. 32., ki je hvalnica na božjo previdnost, zvestobo in usmiljenje do izvoljenega ljudstva. Iz nebes vodi človeško usodo. Res zelo primerna pesem za praznik vseh svetih. Na deležu blaženih merimo delovanje božje previdnosti. Čudovito se je izkazala na njih božja zvestoba in usmiljenje.

Prošnja, ki se odlikuje po jedrnatosti in globini, imenuje svetnike priprošnjike. Ker je Bog tako pomnožil število priprošnjikov, se je za nas povečalo tudi bogastvo milosti.

Berilo je iz razodetja sv. apostola Janeza, iz tiste knjige novega zakona, ki piše o poslednjih rečeh. Ta skrivnostna knjiga nam danes za hip odstre nebesa in nam da slutiti blaženost izvoljenih.

Kot blagovest se nam oznani danes osmero blagrov. To je navodilo, kako dosežemo srečo in mir. To je zrcalo svetnikov, zrcalo kreposti. Gospod blagruje že na zemlji tiste, ki se odrečejo svetni koristi, ki se umaknejo mogočnim in vplivnim, ki prinašajo mir, ki so pravični, čisti. Srečen, kdor se ne žene za bogastvom, kdor se ne prepira za zemeljsko korist, kdor rajši krivico trpi, kakor krivico dela... On gospoduje svetu, ne svet njemu. Po tej poti so hodili svetniki, o katerih nam govori tudi zadnji stavek: »Veselite in radujte se, zakaj veliko je vaše plačilo v nebesih.« Pot v nebesa drži preko gore osmerih blagrov.

Pesem pri darovanju. Čudovita pesem iz knjige modrosti nas spremlja k oltarju pri darovanju. Zveličanim ne more nihče več kaj hudega storiti. Popolnoma so v božji roki. Njihova smrt, ki se ji nespametni posmehujejo, je bila začetek njihove sreče.

Obhajilna pesem. Če se nam pri sv. obedu poje kako mesto iz evangelija, je to mesto posebno poudarjeno. Ko prihaja Kristus v naše srce, poje cerkev: »Blagor čistim v srcu, zakaj ti bodo Boga gledali.« Ne samo gledali, v srce prejeli in nosili! Ko prejmemo Gospodovo telo, se spustijo nebesa na zemljo. Kristus očisti naše srce, ga posveti in pripravi za ono veličastvo, o katerem pravi sv. apostol: Oko ni videlo, uho ni slišalo in v srce nobenega človeka ni prišlo, kar je Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo.

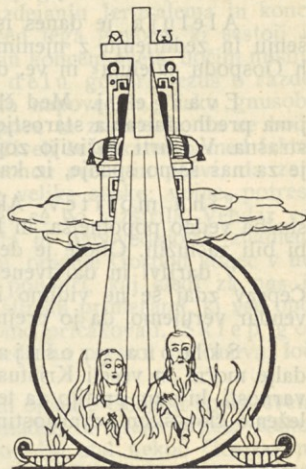
So nebesa in mi hočemo priti v nebesa! Osmero blagrov in Gospodov obed sta nam sredstvi, da dospemo k temu smotru!

Spomin vseh vernih umrlih

Cerkev oznani za danes v svojem martirologiju: »Danes obhajamo spomin vseh vernih umrlih. Ko si je prizadevala cerkev kot skupna, dobra mati dostojno slaviti vse svoje otroke, ki se že veselijo v nebesih, hoče s svojo močno priprošnjo pri Gospodu in ženinu Kristusu podpreti tudi vse duše, ki še koprnijo na kraju očiščevanja, da bodo kakor hitro mogoče dospele v družbo nebeških državljanov.« Pij X. je ta dan povišal za »velik praznik vernih duš«. Vsak duhovnik ima pravico trojne mašne daritve.

Maša na vernih duš dan ima kakor ostale maše za umrle dve plasti z različno ubranostjo in miselnostjo. Starejša plast je veselo ubrana bla-

govest o vstajenju mesa. Sem spada v stop z radostnim žetvenim psalmom 64. (čitati moramo ves psalm!); cerkev misli na dušno žetev. V tej skupini sta zlasti obe berili, ki oznanjata veselo resnico o povelčanem vstajenju umrlih. V berilu opisuje apostol vstajenje mesa. Telo bo vstalo; toda ne strohljivo, temveč povelčano. V evangeliju stoji pred nami Kristus kot buditelj mrtvih iz dvojne smrti; na zemlji obuja ljudi k življenju milosti, na sodni dan jih bo obudil s telesom in dušo k življenju v slavi. V tej prvi skupini je tudi lep uvodni hvalospev za umrle (sicer nov, vendar sestavljen po starih vzorcih). Edinstveno lepe so vrste: V Kristusu »nam je zasijalo upanje blaženega vstajenja od mrtvih... Zakaj tvojim vernikom, Gospod, se življenje spremeni, ne pa uniči, in po končanju dóma na zemlji dobe večno bivališče v nebesih.« Druga plast molitev, ki je iz srednjega veka, ni tako vesela in zmagoslavna, temveč polna skrbi za trpeče duše in prosi zanje oproščenja. Smrt in sodbo nam slika v zelo temnih barvah. Značilna je pretresljiva sekvenca (Dies irae), ki nam z veliko silo opisuje poslednjo sodbo. Lepa pesem pri darovanju nam kaže sv. Mihaela kot spremljevalca duš, ki vodi duše kot zastavonoša mimo peklenskega brezna k sveti luči. Vera v vstajenje mesa in skrbna prošnja za oproščenje dragih umrlih je potem takem vsebina današnje maše. Sveče, ki naj bi jih imeli verniki danes med sv. mašo prižgane, danes ne pomenijo kakor drugače v cerkvenem letu krstno milost, temveč trpeče duše, ki jih verniki predstavljajo in katerim želimo »večno luč«.

Dobrotni Jezus Gospod,
daj jim večni mir

23. pobinkošna nedelja

Z materinsko skrbjo nas je opozarjala cerkev doslej na veliki dan zopetnega Gospodovega prihoda. Zdaj ga gleda že čisto blizu. Z očmi vere zremo prihajajočo luč Kristusovo in njegovo odrešenje, ki sveti od nedelje do nedelje bolj žarko v temo našega zemeljskega življenja. Današnje in zadnjo pobinkošno nedeljo pa Kristusov zopetni приход nekako že vnaprej doživimo. Pesmi današnje nedelje se ponavljajo tudi ob naslednjih pobinkošnih nedeljah. Kličejo odrešenje in nam ga oznanjajo. Današnji berili vsebujeta blagovest našega obujenja in popolnega ozdravljenja (evangelij) in povelčanja našega telesa na Kristusov dan (berilo). Daritveno slavje nas skrivnostno postavi v oni veliki dan.

V stop. Še vzdihujemo iz stiske trpljenja in smrti k popolnemu odrešenju in nesmrtnosti. Še nosimo kakor nekoč Judje v paganski sužnosti jarem pregnanstva, in zdi se, kakor da se naše domotožje po nebeškem Jeruzalemu ne bi hotelo spolniti. Zdaj pa nam zakliče cerkev v našo božjo hišo, v kateri se je spustil na zemljo nebeški Jeruzalem in nam slovesno oznanja odrešenje.

Prošnja. Sužnost, v kateri mi ginemo, so grešne sponе, v katere smo se po svoji slabosti zapletli. Teh spon se hočemo danes po Kristusovi daritvi oprostiti.

Berilo. Ob zopetnem Gospodovem prihodu sledi sodba. Ze se je začela in se neprestano vrši. Sodba je v tem, da se duhovi odločijo za Kristusa ali proti Kristusu in njegovemu svetemu križu. S sodbo segata v naš čas tudi nebesa in pekel. Nam kliče danes cerkev s sv. Pavlom: »Bratje! Posnemajte mene in giejte na tiste, ki tako žive kakor imate zgled v nas. Zakaj mnogi« se odločijo proti Kristusu za Antikrista, »o katerih sem vam večkrat rekel, zdaj pa celo jokaje pravim, žive kot

sovražniki križa Kristusovega; njih konec je pogubljenje, njih bog trebih in slava v njih osramočenju; oni mislijo posvetno».

Mi pa smo se odločili za Kristusa; o tem prča naša udeležba na današnjem slavlju.

Graduale. Še bolj kakor v vstopu se čutimo že rešene. »Rešil si nas, Gospod, zatiravcev in osramotil si naše sovražnike.« Zato se hvalimo danes »v Bogu ves dan in slavimo tvoje ime na veke«.

Aleluja je danes iskrena prošnja Kristusove neveste po popolnem odrešenju in zedinjenju z njenim Zeninom: »Iz globočine« svoje zemeljske teme kliče h Gospodu »aleluja« in ve, da Gospod njene prošnje usliši.

Evangelij. Med človekovimi poslednjimi rečmi je predvsem smrt s svojima predhodnicama starostjo in boleznijo. Za zveste otroke matere cerkve smrt ni strašna. V smrti doživijo zopetni prihod Gospodov, po katerem so hrepneli. Smrt je za nas samo spanje, iz katerega nas bo obudil on, ki je »vstajenje in življenje«.

Tiha molitev. Ako hočemo iti res dopolnjenju nasproti, mora biti naša služba vedno popolnejša, in Bog mora dovršiti delo, ki ga je začel pri krstu, ne da bi bili zaslužili. Oboje je delo Kristusove milosti, za katero prosimo po Kristusu.

V daritvi in daritvenem obedu se vse, po čemer hrepenimo, sijajno izpolni. Čeprav zdaj še ne vidimo in ne čutimo telesne neumrljivosti in večne mladosti, vendar verujemo, da jo prejmemo.

Sklepna prošnja. S to vero se vrnemo v svet, ki propada, da hodimo dalje močni in veseli Kristusovemu dnevu naproti. V svesti si svoje slabosti in nevarnosti, ki nam pretijo na tem svetu, prosimo Boga še enkrat, naj ne pusti, da podležemo človeškim nevarnostim, ko nas je razveselil z deležem na božjih skrivnostih.

24. pobinkoštna nedelja (6., ki je ostala po razgl.)

Ko se naglo bližamo koncu cerkvenega leta, danes pregledamo rast božjega kraljestva v cerkvi in duši. K temu pogledu nazaj nas vabita obe priliki današnjega evangelija.

1. Prilika o gorčičnem zrnu

V prvi priliki primerja Gospod nebeško kraljestvo z gorčičnim zrnem. Človek vseje to drobno zrnce na polju. Iz semena požene zelišče, ki bujno raste in se razvije skoraj v drevo z velikimi vejami, na katere sedajo ptice in pobirajo seme iz zrelih strokov.

Kakšen nauk hoče dati Gospod s to priliko učencem in nam? Pojasniti nam hoče neko skrivnost božjega kraljestva: da se bo iz neznatnega začetka naglo razširilo po vsem svetu. Drobno zrnce pomeni skromen začetek krščanstva, nagla rast in velikost gorčičnega grma pa naglo razširjenje cerkve po vsem svetu.

Neznaten začetek. V nasprotju s tem, kar so Judje pričakovali, je postavil Jezus s to primerom neki temeljni zakon svojega kraljestva.

Isto velja za cerkev Gospodovo, ki je njegovo skrivnostno telo. Neznaten je njen začetek. Toda Gospod jo bodri: Ne boj se, mala čreda! Veliki, prevzetni, bogati gredo mimo nje. Mali, skromni, ponižni najdejo pot v njo.

Tudi v življenju slehernega kristjana mora obveljati to svojstveno krščansko načelo. Postati mora majhen, ponižen, da najde pot skozi ozka vrata v božje kraljestvo.

2. Prilika o kvasu

Obe priliki se dopolnjujeta. Prva govori o zunanjem širjenju, druga o notranji moči in delovanju božjega kraljestva. Druga se nanaša še posebej na delovanje božjega kraljestva v duši.

Kakor vsebuje malo seme v kali že veliko drevo, vsebuje košček kvasu moč, da v kratkem prekvasi vso moko. Tudi s to priliko nam govori Gospod o razvoju svojega kraljestva iz neznatnega začetka do veličine. Kakor pa deluje kvas znotraj v testu, nam govori ta primerja tudi o notranji sili božjega kraljestva v duši in v svetu. Mislimo samo, kako je krščanstvo preobrazilo življenje posameznika, družine in države. Prenovilo je obličje zemlje. Naj omenim samo suženjstvo, ki ga je odpravilo.

V sklepni maši svojega leta nam uprizori cerkev konec sveta in prihod božjega Sodnika.

1. Evangelij

Današnji evangelij je odlomek iz govora, ki ga je govoril Gospod apostolom v poslednjih dneh svojega zemeljskega življenja o razdejanju Jeruzalema in koncu sveta. Za umevanje evangelija je važen miselni spored tega govora, ki sestoji iz štirih delov. Gospod loči med razdejanjem Jeruzalema in koncem sveta, dočim mislijo učenci, da se bo izvršilo oboje obenem. V prvem delu govori Jezus o razdejanju Jeruzalema in navede več znamenj, ki ga bodo napovedala. Tako gnusobo opustošenja na svetem kraju (v templju). Gospod napove ta znamenja, da se bodo kristjani iz Judeje hitro umaknili. Razdejanje bodo doživeli še nekateri izmed takrat živčih. V drugem delu govori Odrešenik o koncu sveta in pravi, da zanj ni nobenega znamenja. Skozi stoletja bodo nastopile velike stiske: vojne, potresi, kuga, lakota. Kristjane bodo preganjali, morili. Cerkev se bo razširila. Vendar vse to niso naravnostna znamenja konca. Za konec sveta ni napovedujočih znamenj, konec sveta pride nepričakovano. V tretjem delu opisuje Gospod konec v nekaterih pretresljivih potezah. V četrtem delu poudari, kaj sledi za nas iz tega: biti moramo pripravljeni. To pojasni Gospod s štirimi primerami, ki vse opominjajo: Gospod pride nenapovedan, ob uri, ko ne bomo pričakovali. Sklep govora je veličasten prizor vesoljne sodbe: Kristus sede na prestol veličastva, loči ovce od kozlov, dobre od hudobnih, izreče sodbo.

Za nas pa je glavno sredina evangelija, kjer nam opisuje Gospod konec sveta. Najprej pojasni v dveh podobah, kako bo konec nenaden, a vsem očiten. Kakor razsvetli blisk v hipu temno pokrajino, tako nenadno bo stal nekoč Gospod na zemlji pred vsemi. In kakor od vseh strani planejo jastrebi in druge ptice roparice na žival, ki pogine v gorovju, tako naglo se bodo vsa ljudstva zbrala okoli Sodnika. Poslednja sodba pride nepričakovano.

Gospod jo slika v treh prizorih. 1. Ves sončni sestav se bo zrušil. »Sonce bo otemnelo in luna ne bo dajala svoje svetlobe in zvezde bodo padale z neba in nebeške sile se bodo majale. 2. Sin človekov Jezus Kristus bo prišel na oblakih neba z veliko močjo in slavo. Ne kot Dete, ne kot križani Odrešenik, temveč kot Kralj!« »Takrat se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu.« Na nebu se bo prikazal velik križ in »takrat se bodo jokali vsi rodovi na zemlji«. 3. Končno bo poslal Kristus na zemljo svoje angele z donečimi trombami, da bodo poklicali mrtve iz grobov.

2. Cela maša

Danes ob vstopu v cerkev nam je, kakor bi se bil ravno prikazal božji Sodnik k poslednji sodbi. Gospod nas tolaži v našem strahu: »Jaz mislim na mir in ne na stisko.« Pravi nam, da poslednja sodba, ki jo bomo doživeli pri današnji maši, za nas, izvoljene, ne bo dan jeze, temveč dan vrnitve v nebeško domovino. Že slišimo iz ust Kristusovih: »Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta, prejmite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta.«

Prošnja je že čisto adventna. »Zbudi v svojih vernih voljo!« Ako smo doslej spali, naj nas zdrami iz malomarnosti pogled na konec, da se bomo z večjo vnemo trudili za popolnost.

V berilu stopi pred nas mati cerkev in nas poslednjikrat v cerkvenem letu opominja. Prosi in roti nas, da bi bili vredni, iti naproti prihajajočemu Gospodu. Ob koncu življenja naj bi bili podobni drevesu, polnemu dobrih sadov. Posebno se moramo oborožiti s potrpežljivostjo in vztrajnostjo. Iz srca moramo biti hvaležni, da nas je Bog po krstu »otel iz oblasti teme in prestavil v kraljestvo svojega preljubega Sina« in da smo tako poklicani, da bomo deležni poveličanja ob poslednji sodbi.

V evangeliju smo v duhu pred prestolom nebeškega Kralja. Dvakrat kličemo iz svoje bednosti k Odrešeniku na desnici Očetovi, da bi doživeli poveličano vstajenje (aleluja pesem pri darovanju). V sv. daritvi in daritvenem obedu pride Gospod k nam, da doživimo sodbo in poveličanje.

Poravnajte naročnino!

Kako daleč je dospel naš liturgični pokret

(Nadaljevanje)

Beseda brez odmeva, brez dejanja je mrtva. Zanimanje za liturgijo se mora tudi v praktičnem življenju pokazati. Tudi tukaj je naše liturgično gibanje zastavilo plug, vendar pa nam to delovanje ni še dalo tega, kar najbolj potrebujemo — slovenski misal v celoti. Prve možnosti za praktično liturgično sodelovanje nam je nudil vedno neumorno delavni dr. Gr. Pečjak s svojimi izdajami »Večnega življenja«. Da bi se naš zmisel za liturgično življenje, zlasti za sodelovanje pri sv. maši poglobil, je dr. Marjan Dokler izdal lično knjižico: »Red sv. maše« 1929. Že v »Večnem življenju« smo dobili do 30 sv. maš, ki jih je še pomnožil Vital Vodušek z izdajo »Postnih maš« 1929. In ti prvi početki so rodili nove želje in poskuse. Na pobudo slovenskih koroških liturgistov (dr. Blüml, Millonig) je Tomaž Holmar začel izdajati Doklerjev »Red sv. maše« z nedeljskimi mašnimi vlogami. Pokret je prodril že znatno v javnost, zaželeli smo si ročne knjižice, misala. In Mohorjeva družba nam je prinesla Voduškove »Sv. maše« 1930. Ni to celoten misal, pa je vendar resnično pomembno delo, zakaj vse nedelje in praznike nam je možno slediti sv. mašnemu bogoslužju. Voduškovim »Sv. Mašam« je sledila nova prevažna pridobitev: prevod »Rimskega obrednika« 1932 in »Ročnega obrednika« 1933 ter uradna cerkvena odobritev obeh za javno uporabo. S tem smo vsekakor stopili v novo dobo našega liturgičnega gibanja in liturgičnega življenja. Odprli so se nam veliki zakladi, ki jih treba samo dvigniti in pokazati ljudstvu. Tukaj je takoj šel na delo Karel Jaš, ki nam je v lepi brošuri: »Krst in krstna obnova« 1933 odprl pogled v svete globine našega drugega rojstva. Kaplan Karl Jaš nam je v zbirki »Besedila za ljudsko liturgijo« priridel še druge knjižice kot »Sv. maša prvoobhajancev«, »Sv. maša šolske mladine«, ki je doživela že 5. izdajo, »Molite mašo« in sedaj pripravlja novo knjižico o Sv. poslednjem olju. Podobno so nam oskrbeli še drugi: Vital Vodušek »Sv. Birmo«, ljubljanski bogoslovci pa »Sv. mašniško posvečenje« v dveh zvezkih misijonske Ročne zbirke. O redovih sv. mašniškega posvečenja je izdal temeljito in toplo pisano delo »Sv. red« 1935 dr. Ciril Potočnik, spiritual ljubljanskega semenišča.

Za praktično izvajanje liturgične molitve smo pa dobili že lepe prevode: Molitve 1929 od p. Alfonza Klemčiča O. T., ki je povzel iz brevirja jutranjo in večerno molitev (primo in kompletorij), Marijine antifone in še druge važne molitve. Oficij za rajne nam je Mohorjeva družba poklonila l. 1935, letos pa je v isti založbi izšlo novo važno delo: Malo opravilo na čast blaženi Devici Mariji, za kar ima zasluge predvsem stolni kanonik dr. Franc Kimovec. To leto 1936 smo tudi dobili lepo poljudno razlago sv. maše izpod peresa p. Bogomila Remca D. J.

Omeniti je še treba, da smo pred leti brali celo že »Liturgične šmarnice« 1932, ki jih je priredil goriški duhovnik Stanko Stanič.

Drugi letnik »Božjih vrelcev« bomo v bodočem letu skušali znatno razširiti po obsegu in po programu. Prinašali bomo važne članke o sv. zakramentih, o liturgični vzgoji, o liturgičnih pobožnostih itd. Preč. dušne pastirje prosimo, da bi nam pošiljali tudi poročila iz liturgičnega življenja svojih fara. Lepi zgledi nam bodo drug drugemu v vzpodbudo!

Ljudmila Grafenauer:

Duhovno obhajilo

(Pogovor z malimi.)

Otrok, ki ima Jezusa rad, niti enkrat po svoji krivdi ne zamudi sv. obhajila. Sv. obhajilo je naša stalna dušna hrana. Moramo jo uživati vsak dan, da postanemo močni. Vsak dan moramo k sv. obhajilu, da poslanemo sveti! Sv. obhajilo je naš vsakdanji kruh. Utegne pa se vendar zgoditi, da kdaj ne moremo k sv. obhajilu, da ne moremo od doma, da smo bolni, ali da pomagamo doma.

In tedaj? Dobro opravimo takrat sv. obhajilo duhovno! So otročiči, mali, ljubi bratci Jezusovi, ki opravljajo duhovno obhajilo pogosto. Kako pa se to stori? Umislimo se k Jezusu — v cerkev, v tabernakelj, z živo željo: »Jezus, Tebe bi rad — v sv. obhajilu, pa ne morem, zadržan sem, bolan. In bi te prejel vendar tako srčno rad. In te imam vendar tako zelo, zelo rad. Če ti je všeč, pridi, prosim, vseeno v moje srce!« To je duhovno obhajilo. V njem pride Jezus v srce, četudi ne v sv. Hostiji, pride duhovno z milostmi: toda pride.

Jezus se s človekom, ki ga ljubi in želi, tudi združi. Vem o bolni deklici, ki opravi duhovno obhajilo, kolikorkrat ura bije.

Vem o mladcu, ki je v jutro zaspal in zamudil sv. obhajilo. »Ljubi Jezus,« je prosil potem žalosten, »hudo mi je, brez sv. obhajila je dan težak. Žal mi je, da nisem vstal o pravem času. Pa vendar pridi v moje srce, če ti je všeč, in daj mi milosti, katerih sem danes potreben, da bom dober, da bom danes ves tvoj!« In dobi po duhovnem obhajilu nazaj mnogo onih milosti, ki so izostale, ko svetega obhajila ni prejel dejansko.

Vem o otročičih, ki se obračajo iz dnevnega vrvenja pogosto proti cerkvi, se v mislih ustavljajo v tabernaklju, pri Jezusu, govorč mu potihoma, s srcem, vroče: »Moj Jezus, moj Bog, pridi v moje srce, meni je treba Tebe.« So, ki delajo tako doma, v hiši, drugi na nji, na polju, ko pomagajo, in še drugi celo na igrišču ali v razredu. Kratko, a dobro.

Izredno blagoslovljeno je, če zamenjamo tako kratko duhovno obhajilo kdaj pa kdaj — zvečer, preden gremo spat, in okrog poldne z daljšim, iskrenejšim, še bolj poglobljenim. Tedaj se v pripravi z Jezusom pogovarjamo prav kakor takrat, ko se pripravljamo, da dejansko pristopimo k mizi božji. In ko smo se pripravili pristrčno in iskreno in se v duhu vtopili v Jezusa, vztrajamo zopet tiho zbrani prav kakor tedaj, ko nam je Jezus v dejanskem sv. obhajilu zares položen v srce. Slavimo, hvalimo, zahvaljujmo se, darujemo, zadostujmo — ljubimo Jezusa prav tako, kakor da smo ga prejeli dejansko v sv. obhajilu!

Poizkušajmo, predragi, kako to z Jezusom zedinja, kako čudovito se tako dá moliti in kako močne in srčne nas tako pogosto duhovno obhajilo stori!

Izšla je nova božična igra: »Kralj z neba,« ki jo je spisal že po svojem pasijonu: »V času obiskanja« dobro poznani član ljubljanske drame Edvard Gregorin. Ta nova, prava duhovna božična igra, odlično na svetopisemskih in zgodovinskih sporočilih zgrajena, »v sedmih znamenjih ob Kristusovem rojstvu« živo nazorno in močno zajemljivo prikazuje nasprotstvo kraljev dveh svetov: nasilnega zemskega kralja Heroda in milega nebeškega kralja Kristusa. Igra bo silno močno učinkovala ne samo na odrasle, marveč še posebej na mladino. Je tudi lahko izvedljiva na vsakem odru. Kot prav zanimivo in prijetno čtivo bi jo bilo vredno pokloniti za Miklavžev ali božični dar. Cena je neznatna: 15 Din. Založba Jugoslovanske knjigarne!